

Nr 25.

Warszawa, dn. 7 grudnia 1935 r.

Ogóln. zbioru Nr 646.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych—Prezes Rady Związku inż. **Piotr Drzewiecki**.
Za redaktora odpowiedzialnego inż. **Antoni Dunin**.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: **Warszawa, ul. Marszałkowska 140, tel. 594-26**. Adres telegr.: „**Metalowcy—Warszawa**”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy zł. 1.—

TREŚĆ NUMERU: Postulaty Przemysłu Metalowego. — Jak gospodarują ubezpieczenia społeczne swym majątkiem. — Asystenci inspekcyjni. — Kronika Związkowa. — Wiadomości z zagranicy. — Kronika.

Weź udział
w Wystawie Przemysłu Metalowego
i Elektrotechnicznego

która odbędzie się
w Warszawie w 1936 r.

Zamówienia na stoiska przyjmuje i informacje udziela
Biuro Wystawy, Marszałkowska 140, tel. 5-94-26

POSTULATY PRZEMYSŁU METALOWEGO

13 listopada b. r. Międzyministerjalna Komisja Współpracy z Samorządem Gospodarczym odbyła konferencję z delegatami P. Z. P. M. Poza sprawami ogólnymi dotyczącymi wszystkich dziedzin życia gospodarczego, jak sprawa świadczeń socjalnych, sprawy podatkowe, taryf kolejowych i t. p., które były rozważane w specjalnych komisjach delegacja wysunęła szereg postulatów, dotyczących przemysłu metalowego składając odpowiednie wyjaśnienia i umotywowania. Postulaty te były następujące:

1) Usunięcie różnicy w traktowaniu rolnictwa, przemysłu i handlu, a w szczególności upłynnienie zamrożonych należności, przypadających przemysłowcowi od samorządów i rolnictwa, które wobec ostatnich zarządzeń odłożeniowych stały się czasowo nieściągalne i pozbawiły zupełnie nieoczekiwane przedsiębiorstwa środków obrotowych. Aż do czasu upłynnienia wyżej wskazanych zamrożonych należności należałoby wstrzymać ściąganie podatku obrotowego i dochodowego od przedsiębiorstw dotkniętych temi zarządzeniami oraz naliczanie kar i odsetek za zwłokę. W szczególności dotyczy to fabryk maszyn i narzędzi rolniczych oraz fabryk maszyn młyńskich, których produkcja zależy w 100% od rolnictwa i które powinny korzystać z tych ulg, co rolnictwo.

2) Wzmoczenie ochrony krajowej produkcji przed zbędnym importem przez nieudzielanie ulg wwozowych na wyroby wyrabiane w kraju, oraz przez stosowanie należytej ochrony celnej przed konkurencją zagranicznych zakładów, korzystających z surowców po niskich cenach eksportowych gdy nasze wytwórnie pracują na surowcach o wysokich cenach wewnętrznych.

3) W celu zachęcania do modernizacji urządzeń, wszelkie wydatki na inwestycje i usprawnienie produkcji winny być potrącane z dochodu podlegającego opodatkowaniu. O ile posunięcie Rządu w kierunku zwolnienia wydatków na budynki mieszkaniowe od podatku dochodowego było nadzwyczaj szczęśliwą myślą i dało doskonale wyniki, o tyle tem więcej winna być zastosowana ta zasada do wydatków na wzmoczenie produkcji dla celów gospodarczych i obrony Państwa.

4) Rewizja rozporządzeń dotyczących amortyzacji w tym sensie, aby amortyzacja nieuskutecznioma w pewnych latach wobec braku dochodu, mogła być potrącana w następnych latach, gdy będzie dochód.

5) Rozdział zamówień państwowych, samorządowych i instytucyj o charakterze publicznym winno być prowadzone w ten sposób, aby przyczyniło się do rozwoju przemysłu. Przy publicznych przetargach winna być należycie honorowana zasada, że rentowność przedsiębiorstwa jest niezbędnym czynnikiem zdrowego rozwoju przemysłu, ceny więc przetargowe winny odpowiadać zasadom zdrowej konkurencji, t. j. winny odpowiadać rzeczywistemu kosztowi własnemu, łącznie z pełną amortyzacją, i zawierać godziwy zysk; poza tem do przetargów winny być dopuszczone jedynie firmy, które dają rzeczywistą gwarancję należytego wywiązania się z podejmowanych dostaw. W celu zaś obniżenia cen należy obniżyć zbyt wygórowane warunki techniczne, nie wywołane istotną potrzebą z punktu wi-

zenia użytkowania, skasować parokrotne odbiory przez różne organy odbiorcze oraz zwolnić solidne firmy od składania wadłów i gwarancyj, ograniczając się do sola weksli. Kary konwencjonalne należałoby pobierać tylko wówczas, gdy istotnie odbiorca poniósł straty.

6) Przyśpieszenie wprowadzenia automatycznego obrotu uszlachetniającego czynnego według stałej listy surowców i półfabrykatów oraz stosowanie obrotu uszlachetniającego w tych wypadkach, gdy zastosowanie zagranicznego surowca jest postawione przez odbiorcę zagranicznego, jako warunek wydania zamówienia.

7) Życzliwe ustosunkowanie się Rządu do porozumień gospodarczych przemysłu metalowego przetwórczego, regulujących produkcję i zbyt ich wyrobów, szczególnie w tych dziedzinach, które stanowią również przedmiot produkcji zakładów przetwórczych hut.

8) Wobec ograniczeń importowych w szeregu państw, przemysł metalowy przetwórczy, jako zawierający najwięcej pracy wykwalifikowanej, specjalnie uwzględniać w systemie wzajemnych kompensat.

9) Ześrodkowanie wszystkich decyzji w sprawach eksportowych w jednej instytucji.

10) Zwolnienie od podatku przemysłowego transakcyj eksportowych bezpośrednich rozpowszechnia na transakcje pośredniego eksportu.

11) Zliberalizowanie i uproszczenie dotychczasowego systemu pomocy dla eksportu.

12) Zabezpieczenie pokrycia należności za dostawy w eksporcie oraz finansowanie dostaw wymaganych przez zagranicznych odbiorców na warunkach średnioterminowego kredytu.

13) Wobec tego, że eksport wyrobów przetwórczych jest niezrównanie korzystniejszy od eksportu surowców, ulgi w taryfach kolejowych, ustalone do przewozów na eksport bezpośredni, zastosować do przewozu surowców i półfabrykatów dostarczanych wytwórniom do wyrobów artykułów na eksport.

14) Usunięcie konkurencji warsztatów szkół zawodowych.

15) Usunięcie powstałych w ostatnich czasach w Ministerstwie Przemysłu i Handlu przeszkód w otrzymywaniu z zagranicy łomu żeliwnego dla stwierdzonych przez Komisję Łomu potrzeb odlewni, a to wobec braku krajowego fragmentu żeliwnego. Pożądane jest również zwiększenie przywozowego koks odlewniczego. Ograniczenia te powodują zmniejszenie zatrudnienia w odlewniach.

Pozatem Grupa Odlewni przedstawiła na konferencji w swoim imieniu następujące postulaty:

1) Konieczność obniżenia przewozowych taryf kolejowych wogóle, a w szczególności na gotowe produkty żeliwne i dostosowania ich do obecnej konjunktury, a przede wszystkim na rury kanalizacyjne i ich części, rury lane wodociągowe i ich części, radiatory i ich części. Szczegółowe umotywowanie zostało załączone osobno.

2) Konieczność unormowania przetargów na dostawy odlewów żeliwnych dla Dyrekcji P. K. P.

Obecnie rozpisywano przetargi zawierają znacznie pogorszenie warunków dostawy w porównaniu z poprzednimi latami, a więc:

- a) dostawa na poczet zamówień przez dyrekcje kolejowe 25% do 35% złomu wtedy, kiedy w latach poprzednich potrzebny złom był dostarczany w ilości od 110% do 125% wagi odlewów,
- b) dawniej oferty obowiązywały w ciągu 30 do 60 dni od daty przetargu, obecnie około 5 miesięcy,
- c) przez cały ten czas unieruchomione jest wadium.

Ponadto przy przetargach ceny powinny odpowiadać faktycznemu kosztowi własnemu i zawierać godziwy zysk, co jest koniecznym warunkiem zdrowego rozwoju każdego przemysłu, a więc i odlewniczego.

Do przetargów odlewniczych powinny być dopuszczane firmy, dające gwarancję solidnego wykonania dostawy, jak również do danego obiektu odlewniczego tylko te odlewnie, które oddawna są nastawione na ten obiekt, a nie przypadkowo z innymi specjalnościami, nie mówiąc już o innych nieodlewniczych zakładach fabrycznych.

Również terminy dostaw winny być odpowiednie i technicznie wykonalne, przez co odpadnie stosowanie niepotrzebnych kar konwencjonalnych.

3) Konieczność zaniechania produkcji handlowej w szkołach, korzystających z funduszków publicznych.

Pabjanicka Szkoła Rzemiosł w Pabjanicach masowo produkuje odważniki i rury kanalizacyjne; planowa zorganizowana sprzedaż tych przedmiotów odbywa się nie tylko w rejonie łódzkim, ale sięga również rejonu Zagłębia Dąbrowieckiego i Małopolski.

Działalność taka jest sprzeczna z dobrymi obyczajami przemysłowymi, nie może również służyć wyszkoleniu uczni.

4) Konieczność wydawania zamówień inwestycyjnych komunalnych (wodociągi, gazownie) na rok następny w martwym sezonie zimowym roku poprzedzającego, co ułatwi planowe rozłożenie produkcji, a również złagodzi zimowe bezrobocie.

5) Konieczność obniżenia ubezpieczenia od wypadków w odlewnictwie.

Wypadki w odlewnictwie są rzadkie i naogół lekkie. Podwyższenie stawek z 1.25% na 2.70%, a więc przeszło o 100% i zrównanie w ten sposób odlewni z hutami, jest nieuzasadnione. Rzekomy wzrost wypadków nie odpowiada faktycznemu stanowi, gdyż obecnie obowiązuje rejestracja najdrobniejszych wypadków, nie wpływających na ciągłość pracy robotnika, nie powodujących trwałej niezdolności do pracy, a więc nie nakładających na Zakład Ubezpieczeń ohowiązku wypłaty renty inwalidzkiej.

Należy zauważyć, że obciążenia socjalne w odlewniach stanowią około 30% kosztów produkcji wtedy, kiedy w innych branżach procent ten jest znacznie niższy.

6) Konieczność powiększenia kontyngentu przywozu bezcłowego łomu zagranicznego.

Łom krajowy jest naogół mało wartościowy, co utrudnia i podraża produkcję, odbijając się ujemnie na jakości odlewu. Obawy nadmiaru wwozu są nieuzasadnione, gdyż zezwolenia są wydawane na podstawie opinii Komisji Łomu dla zbadanych i stwierdzonych potrzeb poszczególnej odlewni, niezrozumiałe są zatem powstałe w ostatnich czasach utrudnienia w wydawaniu tych zezwoleń.

7) Konieczność powiększenia kontyngentu przywozu koksu zagranicznego wobec nieodpowiedniego gatunku koksu odlewniczego krajowego.

Wprowadzenie zasady wydawania zezwoleń na import koksu odlewniczego nie bezpośrednio dostawcom, a przez Grupę Odlewni przy P. Z. P. M.

8) Konieczność wprowadzenia przymusu stosowania norm Polskiego Komitetu Normalizacyjnego dla wszystkich przewodów kanalizacyjnych, wodociągowych, zlewowych —

nie tylko dla budowli komunalnych, lecz i dla wszystkich budowli Instytucji Publicznych, względnie prywatnych.

Oдноśne okólniki Władz nie są przestrzegane, a w Województwach Zachodnich i Południowych dopuszczalne są też i t. z. normy niemieckie.

9) Konieczność rewizji rozporządzeń skarbowych, dotyczących amortyzacji w tym duchu, aby amortyzacja, przerwana z powodu kryzysu, mogła być później — przy polepszeniu się dochodowości poszczególnych odlewni, przedłużona lub zwiększona od obiektów, zużycie których, względnie których przestarzałość to usprawiedliwia.

JAK GOSPODARUJĄ UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE SWYM MAJĄTKIEM?

Ubezpieczenia społeczne są jednym z najważniejszych źródeł kapitalizacji w Polsce. Odnosi się to oczywiście do t. zw. ubezpieczeń kapitalizujących, a więc ubezpieczeń emerytalnych (pracowniczego i robotniczego) i ubezpieczenia od wypadków, które gromadzą rezerwy na przyszłe świadczenia. Ubezpieczenie krótkoterminowe, jak ubezpieczenie chorobowe, przeznacza na świadczenia bieżące cały dochód roczny po potrąceniu tylko pewnej nieznacznej części na fundusz zapasowy. O rozmiarach kapitału, którym dysponują ubezpieczenia społeczne świadczą sumy lokat ubezpieczeniowych, które w 1925 r. wynosiły niespełna 100 milj., w 1931 r. 675 milj. zł., a w końcu 1934 r. około 850 milj. zł.

Waga zagadnienia dostatecznie usprawiedliwia obawy i zastrzeżenia, jakie podnoszone są często wobec gospodarki majątkiem ubezpieczeniowym. Obawy te jak dotąd opierały się tylko na fragmentarycznym materiale, były jednak dostatecznie mocne, aby zwrócić uwagę czynników rządowych. W związku z tem w sierpniu 1934 r. została powołana przez Prezesa Rady Ministrów specjalna Komisja do Spraw finansowych Instytucji Społecznych pod przewodnictwem Prezesa P. K. O. Dr. H. Grubera. Sprawozdanie tej komisji (ukazało się niedawno w formie książki rozesłanej osobom zainteresowanym sprawą ubezpieczeniową) rzuciło wreszcie sporo światła na gospodarke, której błędy korzystały dotychczas z osłony.

Komisja zerwała z tradycyjnym poglądem, że działalność lokacyjna ubezpieczeń, a więc gospodarka kapitałami ubezpieczeniowymi ma realizować pewne cele społeczne w związku z czem nie może się opierać na zasadach powszechnie przyjętych w prywatnej gospodarce. Ten pogląd, zmniejszył niemal do zera odpowiedzialność za skutki złej gospodarki. Komisja uznała, iż instytucje ubezpieczeń społecznych muszą przestrzegać wszystkich tych wskazań w działalności lokacyjnej co i zwykle instytucje kredytowe, a więc muszą dbać o lokatę pewną i dobrze oprocentowaną (to ostatnie zastrzeżenie jest niezwykle ważne, gdyż ubezpieczenia muszą osiągnąć od swych lokat dochód równy t. zw. stopie technicznej t. j. $4 - 4\frac{1}{2}\%$).

Są to najważniejsze wnioski zalecenia na przyszłość wynikające z obecnego stanu faktycznego. Najbardziej zasobne ubezpieczenia pracowniowych umysłowych miało ulokowane według sprawozdania komisji (stan na koniec 1933 r.) ok. 70 milj. zł. w pożyczkach hipotecznych. Znaczna część tych pożyczek przypada na samorządy terytorjalne (29 milj.), ubezpieczenia społeczne (14 milj.), insty-

tucje społeczne (8 milj.), spółdzielnie budowlane. Tego rodzaju polityka lokacyjna była najzupełniej zgodna z zaleceniami władz nadzorczych Z. U. P. U., które nakazywały uskutecznianie tego rodzaju lokat na warunkach jaknajbardziej korzystnych dla kredytobiorców. Zdolność płatnicza kredytobiorców nie była badana. W skutkach samorządy, które wydały pożyczone pieniądze na nierentujące się inwestycje nie spłacają ani kapitału ani odsetek. Podobnie się przedstawia solidność płatnicza instytucji ubezpieczeniowych głównie kas chorych, które dziś nie mają możliwości spłacania zaciągniętych długów. Zamiast przeprowadzenia reformy złej gospodarki kas chorych zasilano je kredytami z ubezpieczeń długoterminowych. Komisja liczy się, że na tych dłużnikach Zakład poniesie poważne straty.

Z ostrą krytyką spotkała się również akcja budowlana instytucji społecznych, która w swoim czasie zrobiła wiele rozgłosu i reklamy jak się okazuje niezaskuszonej. Akcja planowana na lat pięć nie została ukończona, gdyż okazało się, że nie ma zbyt dużo chętnych na mieszkanie przy wyznaczonyj wysokości komornego. Mimo obniżki komornego tworzą się poważne zaległości i wiele mieszkań nie znajduje lokatorów.

Dochodowość kapitałów włożonych w budowę (ok. 100 milj. zł.) jest niedostateczna, niektóre domy przynoszą straty.

Ocena akcji budowlanej w sprawozdaniu Komisji wygląda jak następuje:

„Akcja budowlana prowadzona przez Z. U. P. U. w największych miastach Państwa niewątpliwie znacznie złagodziła klęskę braku mieszkań... Jednakowoż oceniając wyniki całej akcji dochodzi się do wniosku, iż cele te można byłoby również osiągnąć, gdyby Z. U. P. U. dostarczył funduszy na cele budowlane, zakupując odpowiednie papiery wartościowe, co umożliwiłoby sfinansowanie kredytu społecznego i ożywienie tą drogą życia gospodarczego z równoczesnym wydobyciem na cele budowlane znacznych kapitałów prywatnych, jak to np. miało miejsce w związku z akcją budowy małych domków. Poza tem akcja budowlana prowadzona przez Z. U. P. U. na tak wielką skalę odwracała w dużej mierze uwagę Zakładu od jego właściwych zadań, t. j. spraw ubezpieczeniowych”. Jak wynika z dalszych spostrzeżeń, instytucje ubezpieczeniowe wykonywują te nowe zadania przy znacznie większych kosztach. Wydatki na administrację domów Z. U. P. U. w Warszawie wynoszą w stosunku do dochodu 43%, a w stosunku do 1 m³ — 2,03 zł. rocznie, podczas gdy analogiczna instytucja prywatna w Warszawie wydaje na administrację 28% dochodu, a na 1 m³ — 1,01 zł. rocznie. Jako pozostałość akcji budowlanej pozostały liczne place niezabudowane przynoszące poważne straty.

W rezultacie komisja stwierdziła, że na przyszłość instytucje ubezpieczeniowe nie mogą się angażować w żadną programową akcję budowlaną, że pozatem winny wyzbyć się jaknajprędzej deficytowych domów, w szczególności winny wyzbyć się przedsiębiorstw kartelowych i placów niezabudowanych.

Krótko mówiąc ubezpieczenia winny się zajmować wypełnianiem zadań nałożonych na nie przez ustawę, a nie bawić się w przedsiębiorcę, z której to roli wywiązują się jaknajgorzej.

Największą część majątkiem instytucji ubezpieczeń społecznych ulokowane jest w papierach wartościowych.

	Wartość bilansowa w tys. zł	
	Z. U. P. U.	Z. U. W.
Papiery państwowe	15 064	1 857
B. G. K.	106 674	15 626
P. B. R.	34 051	3 943
komunalne	4 801	—
Akcje Banku Polskiego	204	26
Inne papiery	12 189	6 766
Razem	172 983	28 218

Przeważają papiery państwowe i banków państwowych. Komisja ocenia ten stan rzeczy jako pomyślny, gdyż papier procentowy daje pewny dochód i jest formą lokaty łatwą do administrowania.

Trudno jednak przyjąć ten pogląd bez zastrzeżeń. Kilka cyfr, które przytaczamy niżej wskazują, iż w ciągu ostatnich lat nastąpiły duże zmiany w sposobie lokowania funduszy ubezpieczeniowych:

	1927 r.	1931 r.	1934 r.
Lokaty razem	100,0	100 0	100,0
Lokaty w bankach	35,9	17,7	24,4
Papiery wartościowe	9,4	34,7	31,3
Pożyczki hipoteczne	19,2	14,7	15,7
Nieruchomości	35,5	32,7	28,6

W pierwszych latach istnienia ubezpieczeń w pewnej choć niewielkiej mierze, korzystał z kredytów również i przemysł — warsztaty pracy, które w znacznej mierze przyczyniały się do tworzenia kapitałów ubezpieczeniowych. Później przemysł, jak zresztą i wszystkie działy gospodarki prywatnej zostało odcięte od kredytów z instytucji ubezpieczeniowych. Z kredytów tych mogły korzystać jedynie kasy chorych, samorządy i instytucje społeczne i t. p. Największą część kapitałów szła na zakup papierów wartościowych państwowych i banków państwowych oraz na wkłady, również w bankach państwowych.

W skutkach tego, poza uniemożliwieniem bezpośredniego korzystania z kredytów ubezpieczeniowych przez zakłady pracy, nastąpiły dalsze poważne a niekorzystne zmiany w stanie lokat. Fundusze ubezpieczeniowe stały się źródłem kredytu dla Państwa. Aczkolwiek dla samych instytucji ubezpieczeniowych jest to poniekąd wygodne, a w każdym razie zapewnia im niezłe oprocentowanie, niemniej kryje jednak poważne niebezpieczeństwo. Lokaty stały się dość jednostronnemi. Upłynnienie lokat staje się coraz trudniejsze i ubezpieczenia, mimo wielkiego majątku, mogą stanąć już niedługo wobec trudności finansowych. Wreszcie gospodarcze zużycie tych kredytów nie przynosi zapewne tych odsetek, jakie trzeba płacić instytucjom ubezpieczeniowym. W skutkach odsetki te trzeba będzie pokrywać z sum budżetowych. A więc tenże sam ubezpieczony i jego pracodawca, którzy tworzyli kapitały będą następnie płacić odsetki od tych kapitałów.

ASYSTENCI INSPEKCYJNI

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lipca 1927 r. o Inspekcji pracy przewiduje w art. 18, iż w miarę potrzeby mogą być powoływani przez Ministra

Opieki Społecznej na wniosek Głównego Inspektora Pracy na podstawie specjalnej umowy, asystenci inspekcyjni których zadaniem jest współdziałanie z inspekcją pracy w nadzorze nad przestrzeganiem przepisów ochrony pracy w zakładach i przedsiębiorstwach, podlegających inspekcji pracy.

Asystenci inspekcyjni mogą być powołani tylko z pośród osób, które pracowały przynajmniej 5 lat w charakterze robotnika, rzemieślnika, pracownika technicznego lub handlowego, z czego co najmniej 2 lata w obrębie tego obszaru, na którym mają pełnić czynności asystenta inspekcyjnego. Poza-tem wymagane jest ukończenie co najmniej szkoły powszechnej.

Przewidziana rozporządzeniem z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy, instytucja asystentów inspekcyjnych nie była przez szereg lat wprowadzana w życie. Dopiero w roku bieżącym zostali powołani rozporządzeniem z dnia 30 września r. b. (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 463) pierwsi asystenci inspekcyjni w ogólnej liczbie 16 na terenie: Warszawy (4 asystentów), województwa łódzkiego (4), Zagłębia Dąbrowskiego (2), Białegostoku (1), Krakowa (1), Lwowa (1), Katowic (1), Poznania (1), Wilna (1).

Asystenci inspekcyjni działają w granicach poleceń, udzielonych im przez inspektorów pracy. Prawo zwiedzania zakładów pracy i badania warunków pracy przysługuje asystentom inspekcyjnym tylko na mocy każdorazowego polecenia inspektora pracy. W czasie zwiedzania zakładu pracy i przeprowadzania badań asystentowi inspekcyjnemu przysługują uprawnienia inspektora pracy. Jednakże asystent inspekcyjny nie ma prawa sporządzania protokołów ani wydawania nakazów i orzeczeń.

Asystenci inspekcyjni, jako organa pomocnicze inspekcji pracy, obowiązani są do dochowania ścisłej tajemnicy służbowej pod rygorami, przewidzianymi w art. 28 ustawy o inspekcji pracy.

Z.

KRONIKA ZWIĄZKOWA

Posiedzenie Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych

W piątek dn. 20 grudnia r. b. o godz. 17.30 w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, Marszałkowska Nr. 140, odbędzie się posiedzenie Rady Związku z następującym porządkiem obrad:

1. *Zatwierdzenie protokołu posiedzenia z dn. 4 października r. b.*
2. *Sprawozdanie Dyrekcji z działalności za czas od 15 września do 1-go grudnia r. b.*
3. *Stan finansowy na 1. XII. 1935 r.*
4. *Wybory pięciu członków Zarządu oraz wybory Prezydium Związku (prezesa i 3-ch wiceprezesów).*
5. *Sprawy wnoszone na Nadzwyczajne Zgromadzenie Walne członków Związku na dzień 20 grudnia r. b.*
6. *Sprawozdanie członków Rady o stanie przemysłu metalowego w Oddziałach i Grupach zawodowych Związku.*
7. *Sprawy bieżące.*
8. *Wnioski członków.*

Członkowie Rady, którzy nie będą mogli przybyć na posiedzenie powyższe, proszeni są o zakomunikowanie pisemne informacji oświadczeń składanych rządowi i wiadomości ogłaszanych w prasie o stanie przemysłu metalowego.

Walne Zgromadzenie Członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych

W piątek, dnia 20 grudnia r. b. o godz. 19.30 w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, ul. Marszałkowska 140, odbędzie się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Związku z następującym porządkiem obrad:

1. *Otwarcie Zgromadzenia oraz wybór przewodniczącego i sekretarza.*
2. *Zatwierdzenie protokołu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 13-go czerwca r. b.*
3. *Krótkie sprawozdanie z działalności w r. 1935.*
4. *Projekt budżetu na 1936 r.*
5. *Sprawy bieżące.*
6. *Wnioski członków, zgłoszone w myśl statutu.*

Powyższe Zgromadzenie Walne na podstawie art. 34 Związku zwołane jest w jednym terminie i będzie prawomocne bez względu na liczbę członków obecnych.

Walne Zgromadzenie Członków Grupy Producentów Narzędzi Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych

Dnia 11 grudnia b. r. o godz. 16.30 odbędzie się w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 140, Walne Zgromadzenie Członków Grupy Producentów Narzędzi P. Z. P. M. z następującym porządkiem obrad:

1. *Zagajenie i wybór Przewodniczącego;*
2. *Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia;*
3. *Sprawozdanie z działalności za r. 1935;*
4. *Sprawozdanie finansowe;*
5. *Program pracy na 1936 i omówienie wniosków Członków Grupy w sprawie wytycznych działalności Grupy;*
6. *Ustalenie budżetu na rok 1936;*
7. *Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej na rok 1936;*
8. *Referat Inż. Jana Schleifera pt. Uwagi o działalności rynkowej fabryk narzędzi w Polsce.*
9. *Sprawa zorganizowania wzorowni narzędzi Członków Grupy w Warszawie;*
10. *Omówienie sytuacji celnej w związku z nowymi traktatami handlowymi;*
11. *Wnioski członków Grupy i wolne wnioski.*

Posiedzenie Zarządu Oddziału Warszawskiego Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych

Dnia 26 listopada rb. odbyło się posiedzenie Zarządu Oddziału Warszawskiego P. Z. P. M., na którym omówiono bieżące sprawy organizacyjne

Wybór Rady Izby Przemysłowo Handlowej w Warszawie

Dnia 25.XI rb. odbyło się w Warszawie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, na którym dokonano wyboru rady Izby Przemysłowo Handlowej w Warszawie.

Jednogłośnie uchwałą mandat ten powierzono dyr. Gustawowi Włodkowi, członkowi Rady i Za-

ządu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

Walne Zgromadzenie Członków Grupy Przemysłu Motoryzacyjnego

Dnia 22 listopada r.b. odbyło się Walne Zgromadzenie członków Grupy Przemysłu Motoryzacyjnego, pod przewodnictwem prezesa St. Surzyckiego.

Po złożeniu sprawozdania z dotychczasowych prac Grupy, dokonano wyboru nowego Zarządu, który ukonstytuował się w składzie następującym: inż. Klarner — prezes, pp. Krahelski, Kreglewski, Wretowski i Zaporski — wiceprezesi, pp. J. Dębicki, H. Müller, T. Neumann, W. Prądzyński, Rakowicz, A. Rzeszowski, J. Staniszewski, A. Steinhagen, B. Wahren — członkowie Zarządu.

Posiedzenie Komisji Znaku Towarowego Grupy Producentów Narzędzi Pol. Zw. Prac. Metal.

Dnia 20 listopada r.b. odbyło się posiedzenie Komisji Znaku Towarowego Grupy Prod. Narzędzi, na którym opracowano sprawozdanie komisji na Walne Zgromadzenia.

Wobec rosnącego zainteresowania Znakiem G. P. N. Komisja postanowiła wnieść na Zarząd Grupy propozycję obniżenia opłaty za Znak Towarowy z 15% składki członkowskiej na 5%.

Rada Grupy Odlewni

Zarząd Grupy Odlewni przy P.Z.P.M. podaje do wiadomości, że posiedzenie Rady Grupy Odlewni odbędzie się dnia 18 grudnia r.b.

Porządek dzienny posiedzenia będzie podany do wiadomości w następnym numerze „Przemysłu Metalowego“.

Komisja bezpieczeństwa pracy w przemyśle metalowym

Utworzona na posiedzeniu w dniu 15 listopada r.b. Podkomisja do opracowania programu prac Komisji, na zebraniach w dn. 26. XI. i 3 XII. ustaliła szczegółowy program działalności Komisji.

Zakres działania Komisji Bezpieczeństwa Pracy w przemyśle metalowym przedstawia się w następujący sposób:

1) Zorganizowanie „Kół Bezpieczeństwa Pracy“ w Zakładach, będących członkami P. Z. P. M., propaganda wstępna i stała zagadnienia bezpieczeństwa pracy, oraz opracowanie wytycznych działalności „Kół Bezpieczeństwa Pracy“.

2) Opracowywanie metod propagandy dla zakładów pracy t. j. wybieranie i zalecanie członkom wydawnictw propagandowych, afiszów ostrzegawczych i t. d., względnie projektowanie i wydawanie ich na własny rachunek.

3) Zbieranie danych statystycznych według ustalonych wzorów o wypadkach przy pracy, oraz opisów ciekawszych wypadków.

4) Opracowywanie i zgłaszanie rocznych wyników statystycznych.

5) Studja nad materiałami zagranicznymi.

6) Wydanie i dalsze uzupełnianie przepisów bezpieczeństwa pracy w przedsiębiorstwach przemysłu metalowego.

7) Wydawanie biuletynu technicznego na podstawie doświadczeń własnych i studjów nad materiałami zagranicznymi, w którym będą podawane techniczne sposoby zabezpieczeń przy maszynach, transporcie i t. d.

8) Podawanie do wiadomości członków opisów ważniejszych wypadków wraz ze wskazaniami zapobiegawczymi.

8) Udzielanie odpowiedzi i poradnictwo dla Członków w zakresie bezpieczeństwa pracy.

10) Opracowanie ze współudziałem producentów maszyn, obrabiarek i urządzeń wzorowych typów zabezpieczeń maszyn, silników i urządzeń wyrabianych w Polsce.

Opłaty stemplowe przy zaliczeniu kolejowem

Niektóre władze skarbowe, a także kolejowe organy, domagają się opłaty stemplowej, określonej w art 72 ustawy o opłatach stemplowych, od sumy zaliczenia kolejowego, ujawnionej w kolejowym liście przewozowym, sporządzonym przy wysyłce towaru za zaliczeniem. Wspomniane władze względnie organy uważają taki list przewozowy za rachunek. Powyższe stanowisko — zdaniem naszym — jest błędne.

List przewozowy z reguły jest pismem stwierdzającym tylko zawarcie umowy o przewóz. O ile chodzi o list przewozowy sporządzony przy wysyłce towaru za zaliczeniem stwierdza on ponadto zawarcie między wysyłającym i koleją innej dodatkowej umowy. Ta dodatkowa umowa ma za przedmiot zlecenia dane kolei, aby przy wydaniu towaru pobrała od odbiorcy pewną kwotę pieniężną, przyczem tytuł pobrania tej kwoty z reguły nie jest wskazywany. W stosunku prawnym, wynikającym z listu przewozowego i stwierdzonym jego treścią, odbiorca towaru jest osobą trzecią. Ta trzecia osoba (odbiorca) może, ale nie musi być nabywcą towaru tak samo zresztą jak i nadawca nie zawsze jest sprzedawcą, często nadawcą i odbiorcą towaru bywa firma ekspedycyjna.

Zaliczenie kolejowe może, lecz nie musi stanowić ównowartości ceny sprzedażnej towaru przesyłanego, ponieważ często stanowi ono należność wysyłającego z tytułu innej, poprzedniej umowy. W istocie swej zaliczenie jest zleceniem wysyłającego dla kolei niewydawania towaru bez uprzedniego wpłacenia pewnej sumy pieniędzy.

Wobec powyższego i zważywszy, że a) opłata stemplowa od listu przewozowego określona jest w art. 93 i 94 ustawy o opłatach stemplowych, która list taki zalicza do pism tyczących się umów o świadczenie usług, b) nie zachodzą warunki art. 2 ustawy o opłatach stemplowych, ponieważ odbiorcą jest według umowy stwierdzonej listem przewozowym osoba trzecia, c) list przewozowy nie zawiera wszystkich składników pisma, stwierdzającego wykonanie umowy o sprzedaż — stwierdzamy, że list przewozowy przez zamieszczenie w nim zwykłego zlecenia o zaliczeniu nie staje się pismem, przewidzianym w art. 72 ustawy o opłatach stemplowych.

Komunikat Grupy Odlewni przy P. Z. P. M.

ORGANIZACJA PODGRUP

Dnia 27 listopada r.b. nastąpiło ostateczne zorganizowanie podgrup.

Stosownie do uchwały Rady Grupy miały być ukonstytuowane następujące podgrupy:

A — odlewów żeliwnych handlowych, B — odlewów żeliwnych maszynowych, C — odlewów stalowych, D — odlewów metali niezależnych, E — odlewów żeliwa kowalnego (ciągliwego).

Zarząd Grupy z grona osób zasadniczo do Zarządu należących ustala kandydatów, którzyby podjęli się prowadzenia prac podgrupy, oraz deleguje jednego z członków Zarządu Grupy, jako łącznikowego, pomiędzy podgrupą, a Zarządem Grupy.

Ustalono następujący skład władz Podgrup:

Dla podgrupy A. Kierownictwo p. R. Szymanderski.
Łącznikowy p. L. Skibiński.

Dla podgrupy B. Kierownictwo p. S. Ambrożewicz.
Łącznikowy p. J. Mirowski.

Dla podgrupy C. Kierownictwo p. M. Skarbiński.
Łącznikowy p. J. Zybert.

Dla podgrupy D. Kierownictwo p. E. Mieszczanski.
Łącznikowy p. K. Gierdziejewski.

Dla podgrupy E. Kierownictwo p. S. Jarkowski.
Łącznikowy p. A. Kamiński.

Sekretariaty wszystkich podgrup prowadzi Sekretariat Zarządu Grupy.

Organizacja wewnętrzna podgrup ujętą jest dokładnie w par. 20 Regulaminu Grupy.

Przez zorganizowanie się podgrup powinna nastąpić intensywniejsza współpraca między członkami Grupy Odlewni, a Zarządem, mając na uwadze, że postulaty i zadania stawiane przez branżowo więcej jednolite skupienia, jakimi pomyślane są podgrupy, dadzą możliwość więcej konkretnego podejścia do tych prac praktycznych, dla których powołana jest Grupa Odlewni.

Praca podgrup obejmować będzie:

1. Wprowadzenie znormalizowanych i teoretycznie najwłaściwszych metod kalkulacji kosztów własnych;

2. Studjowanie opisów patentowych i orzeczeń Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej oraz nawiązanie ściślejszej z nim współpracy pod kątem należytej ochrony ogólnych praw odlewnictwa polskiego;

3. Ewidencja artykułów wyrabianych i niewyrabianych w kraju oraz stopień ochrony celnej pierwszych;

4. Opracowanie projektów unormowania przetargów w instytucjach państwowych i komunalnych;

5. Opracowanie podstaw należytej statystyki i ewidencji handlu zagranicznego (eksport, import);

6. Opracowanie podstaw przymusowej kontroli eksportu odlewniczego;

7. Ewidencja średnich cen fabrykatów branzowych na rynkach krajowych i zagranicznych;

8. Sygnalizowanie powstawania nowych gałęzi produkcji w zakresie branzы wchodzących, wysuwanie zagadnień technicznych charakteru ogólnego w celu opracowania ich wspólnie z Kołem Odlewników przy Stow. Techn., współpraca z Kołem Odlewników na terenie Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, wskazywanie ekspertów, udział w Komisjach fachowych Grupy Odlewni i tp., unaukowanie przemysłu odlewniczego, podniesienie jego na wyższy stopień sprawności technicznej powinno zostać jednym z naczelných hasel działalności podgrup — realizacja zaś tego hasła powinna iść drogą najintensywniejszej współpracy z istniejącą techniczną organizacją odlewników, jaką jest Koło Odlewników unormowanie szkolenia uczni formierskich i td. i td.

Należy się spodziewać, że prace podgrup łącznie z przeprowadzonymi już pracami poszczególnych Komisji Fachowych, wydatnie przyczynią się do planowego ujęcia całości kształtu zagadnień odlewnictwa polskiego.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY

Przemysł metalowy w Szwecji w I-em półroczu r. bież. We wrześniowym numerze kwartalnika „Revue Economique de Suède” znajdujemy szereg nowych informacji o obecnym stanie przemysłu żelaznego i metalowego w Szwecji.

Sytuacja ekonomiczna Szwecji w pierwszym półroczu r. b. była, ogólnie biorąc, zadowolająca. Wskaźnik popytu rąk roboczych wzrósł w I-em pół-

roczu r. b. z 3,51 w pierwszym i 3,55 w drugim kwartale 1934 r. do 3,71 (zatrudnienie przeciętne = 3,00), przyczem wszystkie działy przemysłu miały zatrudnienie wyższe od przeciętnej. Najpomyślniejszą sytuację zanotowano w przemyśle górniczym i metalowym.

Co się tyczy eksportu, to obniżył się on przy jednoczesnym dalszym wzroście importu. Wzrost przywozu obejmował w pierwszym rzędzie: maszyny, pojazdy i t. p. oraz żelazo, stal i niektóre wyroby spożywcze.

Sytuacja w przemyśle górniczym i hutniczym w I-em półroczu r. b. była lepsza, w porównaniu z analogicznym okresem 1934 r. W szczególności zanotowano znaczną poprawę w hutach, w których zatrudnienie należy już obecnie uważać za normalne. Eksport rudy żelaznej utrzymuje się na poziomie. Sytuacja w zakładach przetwórczych hut żelaznych nie uległa zmianie. Zakłady mechaniczne dokonały znacznych obrotów zarówno na rynku wewnętrznym, jak i eksportowym, przyczem niektóre z nich pracowały w godzinach nadliczbowych. Odczuwano brak dobrego wyspecjalizowanego materiału roboczego, szczególnie w przemyśle elektromechanicznym, gdzie możliwości zatrudnienia zwiększyły się ogromnie.

Poniższa tabelka przedstawia produkcję hutniczą w Szwecji w I-em półroczu 1935 roku, w porównaniu z takimże okresem lat ubiegłych (w tysiącach tonn):

	1931	1932	1933	1934	1935
		styczeń — czerwiec			
Surówka	214,8	137,3	148,1	242,6	301,7
Półfabrykaty	263,5	279,7	280,4	406,6	440,6
Żelazo walcowane i kute	189,4	197,4	205,6	294,6	304,8

Jak widzimy, cyfry produkcji za pierwsze półrocze r. bież. są wyższe od cyfr za lata ubiegłe, zwłaszcza jeśli chodzi o surówkę.

Natomiast eksport zarówno surówki jak i półfabrykatów, wykazał, w porównaniu z rokiem ub., nieznaczny spadek.

Eksport najważniejszych wyrobów szwedzkich kształtował się następująco (w tysiącach koron szwedzkich):

	1932	1933	1934	1935
		styczeń — lipiec		
Łożyska kulkowe	14 638	10 106	15 244	17 130
Motory spalinowe	4 065	5 240	5 740	5 605
Maszyny elektryczne	8 915	9 027	12 194	13 536
Wirówki	5 516	6 513	6 605	7 416
Aparaty telef. i telegr.	4 454	2 741	2 357	2 691

Z wyjątkiem motorów spalinowych, których eksport spadł nieznacznie, pozostałe wyroby wykazały dalszy wzrost wywozu.

A) Z niemieckiego rynku łańcuchów. W ostatnich tygodniach sezonu dało się zauważyć zmniejszenie eksportu, który jest jednak jeszcze większy, aniżeli w tym samym czasie w latach poprzednich. Zawdzięczając jednak zapotrzebowaniu krajowemu, ożywienie w przemyśle da się utrzymać nadal. Syndykat łańcuchów udziela obecnie rabatów według zasadniczej listy wyrobów Nr. 16, a to: dla łańcuchów spajanych elektrycznie — 57,5%, dla łańcuchów zwykłych — 55%, dla łańcuchów kutych ręcznie — 52,5%. Przy większych zamówieniach udziela

specjalnych rabatów, a to dla zakupów 5 t — 5%, 10 t — 7,5% oraz 15 t — 10%.

A) *Rozbudowa przemysłu stalowego w Anglii.* Rustin Motor Company zakłada fabrykę stali dla zaspokojenia własnego zapotrzebowania. Środki na ten cel zostały już zapewnione. Nowa fabryka będzie stosować ceny, jakie ustalił Angielski Związek Producentów Stali w porozumieniu z Międzynarodowym Kartelem Stali.

Nowe zakłady rozpoczną pracę w październiku roku przyszłego, przyczem ich zdolność produkcyjna będzie wynosić 100.000 t rocznie, co pozwoli również na zaspakajanie wzrastających potrzeb i innych wytwórni samochodowych.

A) *Z niemieckiego rynku blachy.* Rozwój produkcji oraz zbytu fabrykatów w drugiej połowie roku, wykazuje duże ożywienie. Zbyt naczyń cynkowanych użytku domowego i kuchennego, który na wiosnę nie był pomyślny, w lipcu uległ znacznej poprawie i stan ten utrzymał się przez sierpień i wrzesień. Podobna sytuacja istnieje w dziedzinie artykułów gospodarstwa rolnego i uprawy winogron; ten pomyślny stan jest zresztą dowodem ożywienia tych dziedzin gospodarstwa. Również silnie wzrosło zapotrzebowanie na wszelkie artykuły budowlane i blachy. Pomyślny stan utrzymał się do ostatnich dni. Jeszcze większe możliwości zbytu i rozwoju stanęły wobec przemysłu samochodowego i fabrykatów pokrewnych. Szczególna konjunktura zaistniała w dziale produkcji blaszanych beczek i opakowań transportowych, przyczem konsumentem na wielką skalę dla tych artykułów jest zagranica. Drobne wahania konjunktury dały się zauważyć w październiku, jednak stan zleceń na cały szereg fabrykatów był bardzo pomyślny, a fabryki mają zapewnioną pracę na jeszcze pewien czas.

Pomimo jednak tak zadawalniającego stanu produkcji i zapotrzebowań wewnętrznych, eksport zagranicę pozostawia dużo do życzenia. Większe transakcje zawarte zostały jedynie z Holandją, jednak nie można nie brać tu pod uwagę silnie działającej konkurencji przemysłu belgijskiego. Zamówienia zamorskie były tak małe, że nie odegrały żadnej roli.

A) *Stany Zjednoczone zwiększają produkcję aluminium.* Wskutek rosnącego zapotrzebowania przez przemysł samochodowy i pokrewne, Stany Zjednoczone znacznie zwiększyły produkcję aluminium. O wzroście produkcji świadczy najlepiej fakt, że w roku bieżącym osiągnęła ona poziom z roku 1930.

Szczególony wzrost zastosowania aluminium nastąpił w dziale naczyń kuchennych i opakowań (cynfolje).

Wskaźnik produkcji aluminium nowego był najwyższy w roku 1930 — 103.900 t, a w latach następnych stale się zmniejszał aż do roku 1934. Wyprodukowano: w 1931 — 80.500 t, w 1932 — 47.600 t, w 1933 — 38.600 t, w 1934 — 33.600 t. Produkcja aluminium wtórnego kształtowała się

podobnie: w 1930 — 35.000 t, w 1931 — 27.500 t, w 1932 — 21.800 t, następnie podniosła się: w 1933 — 35.000 — do 30.400 t i w r. 1934 — do 42.100 t.

Plan budowy nowej stalowni w Rumunii. W Rumunii egzystował już dawno plan powzięty przez Państwowe Zakłady Górnicze i Metalurgiczne (RIMMA) aby koło huty Hunedoara wybudować dużą stalownię.

Z powodu braku kapitałów projekt ten nie był dotychczas zrealizowany. Obecnie niemiecki kapitał zainteresował się tą sprawą i pragnie przystąpić do budowy stalowni, mając nadzieję na wyciążenie w ten sposób zamrożonych w Rumunii należności. Pertrakcje prowadzone są w tej sprawie z „Gutehoffnungshütte“.

Rząd zdecydował budowę stalowni o możliwości produkcyjnej 20 000 ton rocznie. Nowa stalownia w pierwszej linii naruszy interesy wywozowe do Rumunii unji celnej belgijsko-luksemburskiej; zatem zainteresowane są tą sprawą również i państwa sąsiedzkie, gdyż w 1934 r. w wóz półfabrykatów z Czechosłowacji wyniósł 2 895 ton o wartości 8,7 milionów lei, a z Węgier 21 358 ton przedstawiających wartość 62,9 milionów lei. Dla Czechosłowacji byłaby to więc strata prawie 7% całego jej eksportu do Rumunii, a dla Węgier koło 8,6%.

ZNACZENIE CZASOPISMA POPULARNEGO ZWALCZAJĄCEGO WYPADKI PRZY PRACY

Straty materialne jakie ponosi gospodarka społeczna z powodu wypadków przy pracy dochodzą w Polsce do olbrzymiej sumy — 250 milionów złotych *rocznie*; to też z wielkiem zainteresowaniem śledzimy za rozwojem akcji zapobiegania wypadkom przy pracy, których w ciągu tylko jednego roku zanotowano aż 20.000. Studja nad zagadnieniem bezpieczeństwa pracy stwierdzają, że 90% wypadków możnaby uniknąć, gdyby robotnicy przy wykonywaniu pracy byli ostrożniejsi. Trzeba więc znaleźć sposoby oddziaływania na robotników, podkreślając jednocześnie, że robotnik ostrożny, znający przepisy prawidłowej pracy, nigdy nie będzie narażony na wypadek. Oprócz stosowania plakatów najbardziej celowym jest wydawanie czasopisma przeznaczonego dla robotników.

Pionierską działalność na tem polu zapoczątkowało czasopismo „Bacność”. Redakcja: Warszawa, Żórawia 30, istniejące 2 rok, które w popularnej i dostępnej dla robotników formie rozwija w nich poczucie obowiązku przestrzegania i stosowania się do regulaminów bezpieczeństwa pracy. Rozdawanie pomiędzy robotników numerów czasopisma „Bacność” w całym szeregu zakładów przemysłowych dało już pomyślne rezultaty w postaci poważnego zmniejszenia się wypadków przy pracy.

SPROSTOWANIE

Wskutek omyłki zecerańskiej artykuł p. t. „Ratujmy przemysł maszyn rolniczych”, zamieszczony w № 24 „Przemysłu Metalowego” nie został zaopatrzone podpisem „M”, a artykuł „Taryfy kolejowe a odlewnictwo” podpisem „A. K.”